

HODNOTENIE PLAVECKÉHO ŠTVORBOJA ŠTUDENTOV TELESNEJ VÝCHOVY V BANSKEJ BYSTRICI

THE EVALUATION SWIMMING PERFORMANCE OF STUDENTS PHYSICAL EDUCATION IN BANSKA BYSTRICA

Matej Bence , Peter Mandzák

Katedra telesnej výchovy a športu, Fakulty humanitných vied Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, Slovenská republika

ABSTRACT

Authors in their article deal with swimming performance of students Physical Education during 2 years 2007 – 2008. We value and compare their outputs in four swimming events, which is the part of the final exam from swimming. The analysis of the results we can say, that swimming performance our students decreased.

Keywords: students of Physical Education, swimming performance, four swimming events

ZHRNUTIE

V príspevku sa zaoberáme plaveckou výkonnosťou študentov telesnej výchovy počas dvojročného obdobia v rokoch 2007 – 2008. Hodnotíme ich plaveckú výkonnosť prostredníctvom plaveckého štvorboja, ktorý tvorí praktickú časť záverečnej skúšky z plávania a navzájom porovnávame dosiahnuté výsledky v sledovanom období. Analýzou zaznamenaných výsledkov konštatujeme pokles plaveckej výkonnosti študentov telesnej výchovy.

Kľúčové slová: študenti telesnej výchovy, plavecká výkonnosť, plavecký štvorboj.

Problém

Záujem spoločnosti o telesný a pohybový rozvoj mladej generácie v súčasnom období demokratizácie klesá, napriek tomu že je objektívnou potrebou vo vzťahu k takým prioritám, ako je zdravie, fyzická a psychická výkonnosť, podmieňajúca úspešnú životnú existenciu každého jednotlivca.

Vysoké školy, ako najvyšší stupeň výchovno – vzdelávacej sústavy, ale aj ako vedecké a kultúrne inštitúcie majú okrem úlohy rozvoja kultúry a vedy vychovávať aj vysoko kvalifikovaných odborníkov vo všetkých sférach spoločenského života.

S plávaním a oddychom v prírode sa stretávame veľmi často najmä v rekreačnej forme, ale aj vo forme športového a úžitkového plávania.

Teória a didaktika plávania patrí medzi kľúčové predmety učebných plánov vysokých škôl, ktoré pripravujú odborníkov v oblasti vyučovania telesnej výchovy a trénerskej praxe.

Podľa Jursíka (1994), je primeraná plavecká spôsobilosť a výkonnosť študentov – budúcich učiteľov telesnej výchovy predpokladom pre adekvátne zvládnutie metodiky a techniky plaveckých spôsobov, zárukou bezpečnosti pedagogického procesu vo vodnom prostredí.

Plavecký štvorboj je súčasťou záverečnej skúšky z plávania, tvorí ho plávanie na 100 m prsia, 100 m voľný spôsob, 50 m znak, 50 m motýlik mužov a 25 m motýlik žien.

Vyučovaním plávania a jeho vplyvom na ľudský organizmus sa u nás zaoberá množstvo odborníkov, napr.: Macejková (2005), Merica (2007) a iní.

Úroveň plaveckej pripravenosti študentov riešia prostredníctvom grantových úloh v súčasnosti ďalší vysokoškolskí učitelia, napr.: Bence, M., Chebeň, Kalečík, Viczayová

(GÚ VEGA č.1/4482/07), Bence,M., .Hlavatý,R. Merica (GÚ VEGA č. 1/0185/08).

Cieľ a úlohy

Cieľom nášho príspevku bolo zistiť súčasný stav plaveckej pripravenosti študentov telesnej výchovy prostredníctvom plaveckého štvorboja a porovnať ju s výsledkami výskumu Benceho, ktorý realizoval v rokoch 1989 až 1997.

Úlohou bolo: - zaznamenať a vyhodnotiť dosiahnuté časy v jednotlivých plaveckých spôsoboch

- porovnať dosiahnuté výsledky počas dvoch rokov sledovania s výsledkami z rokov 1989 -1997
- na základe dosiahnutých výsledkov navrhnúť možné riešenia skvalitnenia výučby plávania.

Metodika

Objektom nášho výskumu boli študenti telesnej výchovy Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici v školských rokoch 2007/2008 a 2008/2009.

V školskom roku 2007/2008 sme vykonali výskum na vzorke 58 študentov druhého ročníka, ktorú tvorilo 43 mužov a 15 žien. V školskom roku 2008/2009 tvorilo výskumnú vzorku 43 mužov a 19 žien.

Merania sme uskutočnili v bazéne FHV UMB, ktorý má 6 dráh so štartovými blokmi,

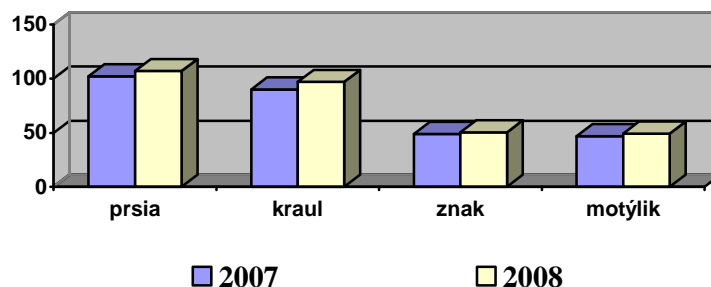
s maximálnou hĺbkou vody 4 metre a minimálnou 1,6 metra. Teplota vody a vzduchu sa pohybuje v rozpätí od 28 do 29 °C. Počas previerok študenti plávali v dvojiciach v dráhach 3 a 4, dosiahnuté časy sme zaznamenávali mechanickými stopkami s presnosťou na desatinu sekundy.

Testovanie plaveckého štvorboja sme realizovali na konci výučby v letnom semestri, tak, že študenti si zvolili minimálne dve plavecké disciplíny, ktoré museli zaplávať v jeden deň. Na ďalšej hodine plávania študenti absolvovali zostávajúce dve disciplíny.

Výsledky

Súbor chlapcov

V súbore chlapcov sme najvýraznejšie rozdiely zaznamenali v plaveckom spôsobe kraul. Najhorší výkon bol v súbore z roku 2008, ktorý mal hodnotu 115 sekúnd čo je o 56,3 sekundy horší ako najlepší výkon dosiahnutý probandom v rovnakom súbore. Pri porovnaní priemerných výkonov probandov z roku 2007 a 2008 v spôsobe kraul, sa preukázal 7 sekundový rozdiel v prospech súboru z roku 2007. Jeho významnosť sa potvrdila aj na hladine $p = 0,01$.

Obrázek 1. Porovnanie priemernej výkonnosti chlapcov v rokoch 2007 a 2008

Figure 1. The comparison average performance of the boys in the years 2007 and 2008

Okrem kraulu súbor chlapcov z roku 2007 dosiahol lepšiu výkonnosť aj v prsiarskom spôsobe. Priemerná hodnota výkonnosti súboru bola 102,2 sekúnd, čo je cca o 5 sekúnd lepšia ako v súbore

chlapcov z roku 2008. Štatistická významnosť rozdielov výkonov bola aj v tomto prípade potvrdená na hladine $p = 0,05$.

Tabuľka 1. Vyhodnotenie plaveckej výkonnosti súborov chlapcov

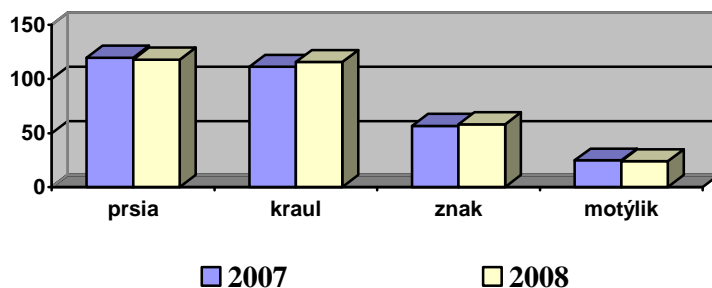
Table 1. The Evaluation swimming performance of the boys

	prsia		kraul		znak		motýlik	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008
Priemer	102,2	107,01	90,1	97,06	49	50,65	47	49,47
Min.	86,7	80	66,1	64,2	36,3	37,2	35,2	32
Max.	125	121,6	115	120,5	59,3	61,7	60,1	71
Sm. Odch.	9,25161	8,780	10,475	12,99	6,40	5,914	6,69	7,93
t-test	*		**		-		-	

Nakoľko sa v plaveckých spôsoboch znak a motýlik testovanie uskutočňuje na krátku trať (50 m), výrazné rozdiely vo výkonoch sa nepreukázali. Napriek tomu musíme konštatovať, že výkonnosť súboru v roku 2008 v oboch plaveckých spôsoboch je na nižšej úrovni.

Súbor dievčatá

V súboroch dievčat sa rovnako ako v súbore chlapcov najvýraznejšie výkony prejavili v kraule. Najhorší výkon dosiahla probandka zo súboru z roku 2007. Ten bol o 32 sekúnd horší ako v súbore z roku 2008. Minimálna hodnota 84,3 s. však bola dosiahnutá v súbore z roku 2007, pričom v porovnaní zo súborom z roku 2008 predstavoval až 10,7 s.

Obrázok 2. Porovnanie priemernej výkonnosti dievčat v rokoch 2007 a 2008

Figure 2. The comparation average performance of the girls in the years 2007 and 2008

Pri porovnaní priemerných výkonov v kraule sa nepotvrdila štatistická významnosť rozdielov.

Menšie rozdiely výkonnosti sme zaznamenali ešte v spôsoboch prsia a znak, avšak rozdiely priemerných hodnôt sa preukázali ako zanedbateľné.

Takmer identickú zhodu vo výkonoch sme zaznamenali v motýliku. Podobne ako v súbore chlapcov aj u dievčat sa testovanie uskutočnilo na krátkej vzdialenosti, kde rozdiely nie sú tak výrazne badateľné.

Tabuľka 2. Vyhodnotenie plaveckej výkonnosti súborov dievčat

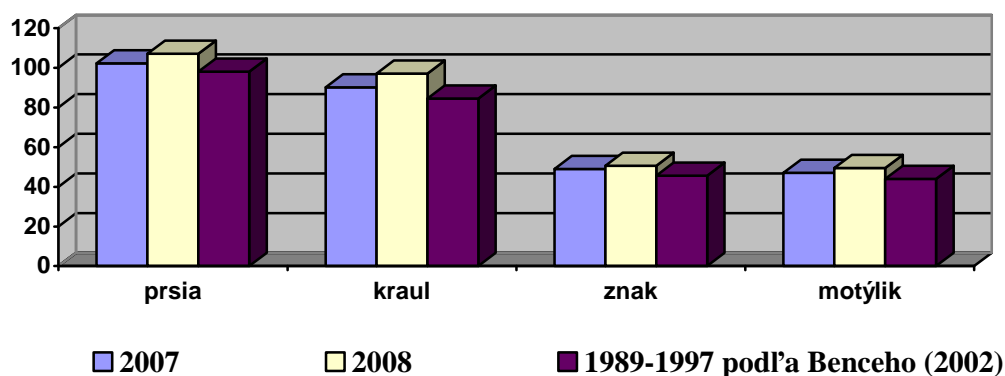
Table 2. The Evaluation swimming performance of the boys

	prsia		kraul		znak		motýlik	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008
Priemer	119,6	117,8	111,1	115,6	56,74	58,2	24,75	24,02
Min.	103,7	109	84,3	95	44,2	48	18,3	18,1
Max.	144,9	132	162	129,1	75	69	34,7	27,3
Sm. Odch.	11,79	6,49	26,24	10,53	8,67	5,98	4,83	2,36
t-test	-		-		-		-	

Rovnaký výskum realizoval Bence od roku 1989 do roku 1997. Jednalo sa o longitudinálne testovanie plaveckého štvorboja študentov telesnej výchovy ktorého výsledky uvádzame na obrázku 3 a 4.

Výsledky jasne dokazujú, že aj keď rozdiely výkonnosti v aktuálnych rokoch nie sú veľmi výrazné, v porovnaní s výsledkami Benceho (2002)

sa potvrdzuje z komplexného pohľadu jasný pokles výkonnosti. Najvýraznejšie rozdiely je možné vidieť v na trati 100m kraul, kde rozdiel priemerných výkonov dosahuje hodnotu až cca 23 sekúnd. V plaveckých spôsoboch prsia znak a motýlik súčasná úroveň výkonnosti zaostávalo cca o 5 – 9 sekúnd.

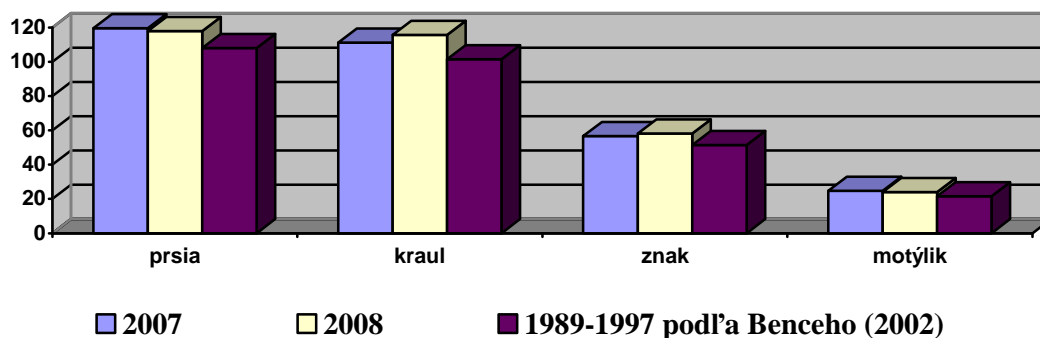

Obrázok 3. Porovnanie priemernej výkonnosti chlapcov v rokoch 2007, 2008 a 1989 – 1997

Figure 3. The comparison average performance of the boys in the years 2007, 2008 and 1989 – 1997

Obdobné výsledky sa potvrdili aj v súboroch dievčat, kde opäť na trati 100m kraul dosahoval najväčšie rozdiely (cca 14) sekúnd. Rovnako aj

v plaveckom spôsobe prsia sa prejavuje výkonnostný pokles v priemere cca až o 10 sekúnd

Obrázok 4. Porovnanie priemernej výkonnosti dievčat v rokoch 2007, 2008 a 1989 – 1997

Figure 4. The comparison average performance of the girls in the years 2007, 2008 and 1989 – 1997

Záver

Výsledky nášho vyhodnotenia preukázali, že výkonnosť študentov telesnej výchovy v aktuálnom roku 2008 má mierne klesajúcu tendenciu iba v spôsoboch kraul a prsia. V súboroch chlapcov sa pokles potvrdil ako štatisticky významný. V ďalších dvoch plaveckých spôsoboch (znak, motýlik) sa rozdiel vo výkonnosti preukázal ako zanedbateľný. Tu musíme konštatovať, že vo vyššie uvedených spôsoboch bola testovaná trať na vzdialenosť 50 m., čo mohlo ovplyvniť nevýraznosť v výkonnostných rozdieloch. V súboroch dievčat rovnako ako u chlapcov sa preukázali najväčšie rozdiely v spôsoboch kraul a prsia. Napriek tomu sa rovnako ako v znaku a motýliku významnosť nepotvrdila. Z uvedeného vyplýva, že plavecká výkonnosť študentov telesnej výchovy dosahuje v rokoch 2007 a 2008 rovnakú úroveň.

Pri porovnaní s výsledkami z rokov 1989 – 1997, ktoré realizoval Bence (2002), sa však ukázalo, že súčasná populácia dosahuje v oblasti plaveckej výkonnosti vo všetkých plaveckých disciplínach nižšiu úroveň, po absolvovaní totožného obsahu. Podobne ako autori, ktorých sme v úvode príspevku vyššie uviedli sa utvrdzujeme, že výkonnosť súčasnej populácie študentov s telovýchovným zameraním má klesajúcu tendenciu. Za hlavný dôvod považujeme menší záujem o pohybové

aktivity súčasnej mládeže, čo nie je vôbec uspokojujúce, hlavne ak berieme do úvahy, že ide o budúcich učiteľov telesnej výchovy. Na KTVŠ súčasnosti riešime tento stav tým, že študentom umožňujeme vybrať si a absolvovať navyše predmety s obsahom plaveckej prípravy, aby sa tento stav plaveckých zručností prirodzene dostával na prijateľnú úroveň.

LITERATÚRA:

Bence, M. (2002). *Aktuálne problémy vyučovania plávania študentov telesnej výchovy*. Banská Bystrica: UMB, FHV KTVŠ.

Bence, M. - Merica, M. - Hlavatý, R. (2005): *Plávanie*. Banská Bystrica: FHV UMB.

Bence, M., Kalečík, L. – Chebeň, D. (2008): Porovnanie plaveckej výkonnosti uchádzačov o štúdium telesnej výchovy na Slovensku. *Telesná výchova a šport*, 18 14-19.

Jursík, D. et al. (1994). Plavecká spôsobilosť uchádzačov o štúdium na FTVŠ UK. *Telesná výchova a šport*, 4 (4), 17 – 20.

Macejková, Y. et al. (2005): *Didaktika plávania*. Bratislava: FTVŠ UK.

Merica, M. (2007). *Plávanie*. Trnava: MTF STU.

Doc. PaedDr. Matej Bence, PhD.
FHV UMB
Tajovského 40
974 01 Banská Bystrica, SK
bencematej@fhv.umb.sk
tel. +4210484667533

PaedDr. Peter Mandzák, PhD.
FHV UMB
Tajovského 40
974 01 Banská Bystrica, SK
mandzak.peter@fhv.umb.sk
tel. +4210484667506